

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

**hbo-masteropleiding Musculoskeletaal
deeltijd**

Saxion Hogeschool

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

**hbo-masteropleiding Musculoskeletaal
deeltijd**

Saxion Hogeschool

CROHO nr. 70115

Hobéon Certificering

Datum

12 december 2014

Auditpanel

drs. R.B. van der Herberg

dr. A. Pool-Goudzwaard

D. Spanjersberg

R. Dahlmans

Secretaris

I.M. Gies Broesterhuizen

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	25
6.	AANBEVELINGEN	27
BIJLAGE I	Scoretabel	29
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	31
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	33
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	35
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	39
BIJLAGE VI	Overzicht auditpanel	41

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Saxion Hogeschool
status instelling	Niet bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief (NVAO-besluit 28 juni 2012)
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Musculoskeletaal
registratienummer croho	70115
domein/sector croho	Gezondheidszorg
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Master (postinitieel)
graad en titel	Master of Science
aantal studiepunten	90 ec
afstudeerrichtingen	Manuele therapie Sportfysiotherapie
onderwijsvorm	Competentiegericht onderwijs
locatie	Enschede
variant	Deeltijd
relevante lectoraten	Lectoraat Gezondheid & Bewegen Lectoraat Ouderenzorg & Palliatieve zorg
datum audit / opleidingsbeoordeling	23 september 2014
contactpersonen	E. Koetsier, e.m.koetsier@saxion.nl S. Akker, s.akker@saxion.nl A. Thijsen, j.a.thijsen@saxion.nl

Basisgegevens **hbo-masteropleiding Musculoskeetaal**, deeltijd¹

bron: Kritische Reflectie hbo-masteropleiding Musculoskeetaal
peildatum: 1 mei 2014

instroom (aantal)	2010	2011	2012	2013
▪ deeltijd	24	26	26	19
rendement (percentage) ^{2*}		2009	2010	2011
▪ deeltijd		N.v.t.	82%	N.n.b.
docenten (aantal + fte)	aantal			Fte
▪ deeltijd**	23			2,45
opleidingsniveau docenten (percentage) ³	Master	Promotie- onderzoek	PhD.	
▪ deeltijd	53	13	34	
docent-student ratio ⁴	1:30			
▪ deeltijd	1:30			
contacturen (aantal) ⁵	1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	
▪ deeltijd***	3	3	3	

* Afhankelijk van of 1- of 2-jarige masteropleiding. Het streefpercentage van het studierendement stelt Saxion op 60%. De opleiding haalt dit streefpercentage sinds de start in 2010 ruimschoots.

** Naast de 23 docenten met een aanstelling, zet de opleiding 30 externe docenten in (zie Standaard 2).

*** Het betreffen 4 contactmomenten van 1,5 klokuren per 14 dagen. Dit is gemiddeld 3,0 klokuren per week gedurende 40 weken per studiejaar. De opleiding heeft 3 studiejaar.

¹ Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 11 september 2012.

² Het aandeel van het totaal masterstudenten dat het masterdiploma haalt in de nominale studieduur+ één jaar, zo mogelijk van de laatste drie cohorten

³ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁴ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁵ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

Saxion Hogeschool (Saxion) biedt sinds 2010 de niet-bekostigde, postinitiële hbo-masteropleiding Musculoskeetaal (MMS)⁶ in deeltijd aan. De jonge opleiding leidt fysiotherapeuten op die zich willen verdiepen in de manuele therapie en de sportfysiotherapie. Als gespecialiseerd clinicus op het gebied van het houdings- en bewegingssysteem zijn afgestudeerden onder meer werkzaam in organisaties in de eerste- en tweedelijns gezondheidszorg.

Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties

De beroepsprofielen van de Nederlandse Vereniging voor Manuele Therapie uit 2009 en van de Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Sportgezondheidszorg uit 2007 liggen ten grondslag aan het 'Saxion opleidingsprofiel MMS'. Dit - vanuit de twee vakgebieden manuele therapie en sportfysiotherapie geïntegreerde - opleidingsprofiel bestaat uit elf eindkwalificaties die elk verbonden zijn aan één van de vier beroepsrollen: specialist, professioneel leider, beroepsontwikkelaar en adviseur.

De opleiding MMS leidt haar studenten op in één profiel met dezelfde eindkwalificaties dat uitmondt in twee afstudeerrichtingen manuele therapie en sportfysiotherapie. Zij beoogt zich te onderscheiden op de thema's: manuele therapie en sportfysiotherapie in één curriculum verenigen, benadrukken van de wetenschappelijke component, innovatie van het beroep een prominente plaats geven in het curriculum en aandacht voor living technology. Dit laatste Saxionbrede thema is nog in ontwikkeling.

Praktijkgericht onderzoek krijgt een expliciete plaats in de eindkwalificaties: *De master onderbouwt aan de hand van 'best available evidence' zijn handelen, draagt bij aan kwalitatieve verbetering binnen de snel veranderende context van het domein en ontwikkelt, profileert en creëert een maatschappelijke verankering van de beroepsuitoefening van deze beroepsgroep.* Bij het uitvoeren van het beleid inzake internationalisering volgt de opleiding MMS de kaders zoals gesteld door Saxion: *Studenten van de opleiding MMS moeten Engelstalige literatuur kunnen bestuderen en bronnen uit Engelstalige databases kunnen selecteren.*

De opleiding houdt haar eindkwalificaties actueel. Door de deelname in landelijke overlegstructuren blijft zij op de hoogte van de (inter)nationale ontwikkelingen. Zij stemt daarnaast af met het eigen beroepenveld. De uitwisseling tussen de opleiding en het (regionale) beroepenveld op strategisch niveau had tot dusver vooral een informeel karakter.

Het auditpanel komt ten aanzien van deze standaard tot het oordeel 'voldoende'. De beoogde eindkwalificaties sluiten aan bij het profiel waartoe de opleiding haar studenten wil opleiden. De masteropgeleide fysiotherapeut MMS heeft een meerwaarde ten opzicht van andere masteropgeleide fysiotherapeuten, doordat hij kan schakelen tussen beide specialismen en kennis en vaardigheden van beide specialismen kan toepassen in de praktijk. De opleiding heeft een heldere visie op het beroep van de afgestudeerden en weet het hbo-masterniveau goed te duiden. De doelstelling rond internationalisering krijgt vooralsnog geen expliciete plaats in de eindkwalificaties. Het sterker uitdragen van het onderscheidende profiel en het op structurele wijze inzetten van het contact met het (regionale) werkveld, beschouwt het auditpanel als logische vervolgstappen in de verdere ontwikkeling van de jonge opleiding.

---

⁶ Musculoskeetaal staat voor: Revalidatie van klachten betreffende spieren (musculo) en botten en gewrichten (skeletale), zowel van de wervelkolom als van de perifere gewrichten/gewrichten aan de lichaamsuiteinden zoals de enkel en de pols.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Elke eindkwalificatie is uitgewerkt in beroepstaken, indicatoren en beroepsproducten. De indicatoren zijn in het studiejaar 2013-2014 vertaald naar verschillende niveaus. Het programma is modulair opgebouwd. De meeste studenten volgen het '3-jarig reguliere traject'⁷. Zij studeren drie jaar in deeltijd met een totale studielast van 90 studiepunten.

Het geïntegreerde profiel vertaalt zich in een verdiepend programma waarin 'de manueel therapeut ook de patiënt kan trainen' en 'de sportfysiotherapeut ook arthogene mobilisaties uit kan voeren'. Studenten kiezen aan het einde van het eerste studiejaar Sport of Manueel. In het tweede en derde studiejaar is in het programma circa 75% identiek en 25% specifiek. Situaties uit de (eigen) beroepspraktijk van de studenten (en de docenten) staan zoveel mogelijk centraal in de opleiding.

De opleiding MMS heeft het afgelopen jaar invulling gegeven aan de researchlijn. Daarnaast heeft zij de inhoud van de modules waar de innovatie van het beroep aan bod komt, verbeterd. De recente integratie van met name het lectoraat Gezondheid & Bewegen in de academie, zorgt voor een nauwere verbinding tussen onderwijs en onderzoek.

De internationale oriëntatie heeft in het verlengde van de Saxionbrede doelstelling aandacht in het programma. Het selecteren van bronnen uit Engelstalige databases komt in meerdere modules aan bod en studenten bestuderen Engelstalige literatuur.

Klinisch ervaren sport- en manueeltherapeuten verzorgen het onderwijs. De opleiding betreft door het brede palet aan vakken in totaal circa vijftig in- en externe docenten bij het onderwijs. Van deze docenten heeft 84% minimaal een mastertitel, waarvan tien gepromoveerden en drie promovendi. Het grote aantal docenten met hun kleine aanstelling maakt de opleiding enigszins kwetsbaar ten aanzien van de samenhang in het docententeam.

De opleidings specifieke voorzieningen zijn toereikend voor de uitvoering van het programma.

Het auditpanel komt ten aanzien van deze standaard tot het oordeel 'voldoende', omdat de opleiding MMS een coherent en beroepsgericht programma aanbiedt. Waardering heeft het auditpanel voor de veranderingen die zijn doorgevoerd, te weten de researchlijn en de verbetering van de plaats van innovatie in de modules. Daarnaast zet de opleiding verder in op een actieve participatie van het lectoraat Gezondheid & Bewegen. De informele sfeer binnen de opleiding, de relevante (vak)inhoudelijk expertise en de ruime praktijkervaring van de docenten zijn sterke punten. Om haar kwetsbaarheid te verminderen werkt de opleiding vanaf januari 2014 meer samen met de andere hbo-masteropleidingen binnen het domein Gezondheid & Welzijn.

Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

In 2013 is naar aanleiding van de uitkomsten van een interne audit het project Kwaliteitsinterventie ingezet. De opleiding MMS maakte samen met de andere hbo-masteropleidingen binnen het domein Gezondheid & Welzijn onderdeel uit van dit traject. In het herziene toetsplan beschrijft de opleiding hoe zij de validiteit van toetsen borgt en betrouwbaarheid nastreeft. De herijking van de beoordelingscriteria en de productie van beoordelingshandleidingen zijn in een vergevorderd stadium. De wijze van toetsing is aangescherpt c.q. de kwaliteit en de betrouwbaarheid zijn toegenomen. Bovendien geeft de examencommissie invulling aan haar kwaliteitsborgende rol, zowel pro- als reactief. Op één afstudeerdossier na, beoordeelde het auditpanel de afstudeerdossiers die het bekeek, met voldoende.

Het auditpanel vindt het oordeel 'voldoende' van toepassing. De opleiding MMS heeft nadrukkelijk en op een voor het auditpanel transparante en doeltreffende wijze ingezet op de kwaliteitsverbetering van het toetsen en beoordelen.

---

⁷ Naast deze studieroute verzorgt de opleiding het '3-jarig vrijstellingen traject' en het '2-jarig doorstroom traject'. Deze studieroutes worden gevolgd door een enkele student.

De gesprekken die het auditpanel voerde, de door meerdere geledingen van de opleiding gedragen inhoud van het verbeterplan en het in samenhang met andere masteropleidingen uitvoeren van deze verbeterslag, geven het auditpanel vertrouwen dat de resultaten vanaf het studiejaar 2014-2015 zichtbaar zullen worden. De opleiding werkt aan verbeteringen in de archivering, in de eindwerken *praktijkgericht onderzoek* en *praktijkinnovatie*, in de uniformiteit van de beoordeling en in de transparantie in de totstandkoming van een oordeel.

Algemene conclusie:

De opleiding is de afgelopen periode in een volgende ontwikkelingsfase gekomen, waarin zij de kwaliteit van het onderwijs meer structureel, cyclisch en systematisch is gaan borgen. Gelet op het beroepsgerichte programma en de (vak)inhoudelijk kwaliteiten van de docenten, concludeert het auditpanel dat de opleiding haar ambities aan het waarmaken is. Mede op basis van de verbeteringen die de opleiding in het studiejaar 2013-2014 doorvoerde in de onderwijsleeromgeving en in het toetsen en beoordelen, vindt het auditpanel dat de opleiding voldoet aan de basiskwaliteit. Het auditteam adviseert de NVAO derhalve de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

Den Haag, 12 december 2014

drs. R.B. van der Herberg,
voorzitter

I.M. Gies Broesterhuizen,
secretaris

3. INLEIDING

Het voorliggende beoordelingsrapport is de resultante van een zogeheten 'Beperkte Opleidingsbeoordeling', die op 23 september 2014 is uitgevoerd door een auditpanel van onafhankelijke deskundigen aan de hand van het NVAO-beoordelingskader⁸. Dit rapport behandelt achtereenvolgens de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel over de hbo-masteropleiding Musculoskeetaal (MMS) op de drie kwaliteitsstandaarden 'beoogde eindkwalificaties', 'onderwijsleeromgeving' en 'toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties'.

In opdracht van Saxion en in overleg met de opleiding is het auditpanel (zie bijlage VI voor een toelichting) door Hobéon samengesteld en goedgekeurd door de NVAO.

Positionering van de opleiding MMS binnen de hogeschool

Saxion biedt in het domein Gezondheid & Welzijn binnen de Academie Gezondheidszorg (AGZ) onder meer de vier hbo-masteropleidingen Musculoskeetaal, Arbeid & Gezondheid, Revalidatie bij Chronische Aandoeningen en Advanced Nursing Practice en binnen de Academie Mens & Maatschappij (AMM) onder meer de hbo-masteropleiding Health Care & Social Work aan. Ook de Academie Mens & Arbeid (AMA) valt onder dit domein.

Bovengenoemde hbo-masteropleidingen vallen per januari 2014 onder verantwoordelijkheid van het desbetreffende academiemanagement. Daarmee beoogt Saxion naast het in stand houden van de onderlinge samenwerking, ook de inhoudelijke en organisatorische verbindingen tussen het bachelor- en masteronderwijs te versterken. In dezelfde periode zijn de lectoraten Gezondheid & Bewegen en Ouderenzorg & Palliatieve zorg die voorheen onder het Kenniscentrum Gezondheid, Welzijn & Technologie vielen, geïntegreerd in de academies AGZ en AMM.

Karakteristiek van de opleiding MMS

De niet-bekostigde, postinitiële hbo-masteropleiding MMS is in 2010 in een deeltijdvariant gestart. De jonge opleiding leidt fysiotherapeuten op die zich willen specialiseren en/of verdiepen in de vakgebieden manuele therapie en de sportfysiotherapie. De hogeschool is de eerste aanbieder in Nederland met een opleiding waarin beide specialisaties zijn verenigd. Hoewel de opleiding haar studenten opleidt tot één geïntegreerd profiel met dezelfde eindkwalificaties, biedt zij de twee afstudeerrichtingen manuele therapie en sportfysiotherapie aan.

De studentenpopulatie bestaat uit fysiotherapeuten uit heel Nederland en ook uit in Nederland opgeleide Duitse fysiotherapeuten. De opleiding is toegankelijk voor fysiotherapeuten met A) een hbo-bachelordiploma fysiotherapie, B) enige jaren ervaring als klinisch fysiotherapeut en C) een minimale werkkring van 0,3 FTE in een klinische setting in het relevante specialisatiegebied manueel of sport. De meeste studenten volgen het '3-jarig reguliere traject'. Naast deze studieroute verzorgt de opleiding het '3-jarig vrijstellingen traject' en het '2-jarig doorstroom traject' (zie Tabel 1 – Omschrijving studieroutes). Het '3-jarig vrijstellingen traject' is eenmalig gestart met een klein aantal studenten. Daarnaast is sinds 2010 vanwege de hoge instroomeisen slechts één student in het '2-jarig doorstroom traject' ingestroomd.

Studieroute	Omschrijving
het 3-jarig reguliere traject	Studenten studeren drie jaar in deeltijd met een totale studielast van 90 ec (30 ec per studiejaar). De jaarlijkse instroom voor dit traject is gemaximeerd op 26 studenten.

⁸ Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Beperkte of Uitgebreide opleidingsbeoordeling, Nederlands-Vlaamse Accreditatie organisatie d.d. 22-11-2011.

Studieroute	Omschrijving
het 3-jarig vrijstellingen traject	In 2010 is eenmalig een zogenaamd 'verkort' opleidingstraject uitgevoerd dat in nominaal twee jaren deeltijdstudie zou leiden tot diplomering. Dit traject is in 2011 omgezet in een traject met vrijstellingen (van maximaal 30 EC; op basis van eerder behaalde fysiotherapeutische verbijzondering manuele therapie of sportfysiotherapie), omdat de opleiding niet tevreden was over het rendement (66,6%). Studenten, manueel- en sportfysiotherapeuten, studeren nu drie jaar in deeltijd met een lagere studiebelasting dan het reguliere traject. De jaarlijkse instroom voor dit traject is gemaximeerd op 30 studenten.
het 2-jarig doorstroom traject	Dit traject is bedoeld voor bachelorstudenten van Saxion die aan bepaalde eisen (o.a. een hbo-bachelordiploma Fysiotherapie inclusief een met succes gevolgde minor Musculoskeetaal van Saxion en minimaal een eindstage bij een manueel- of sportfysiotherapeut) zoals beschreven in de Onderwijs en Examenregeling (OER) moeten voldoen. Studenten worden onder voorwaarden direct toegelaten tot het tweede studiejaar. Zij studeren vervolgens twee jaar in deeltijd.

Tabel 1 – Omschrijving studieroutes

Tenzij anders aangegeven hebben de bevindingen van het auditpanel betrekking op alle drie de studieroutes. De studenten van deze studieroutes zitten/zaten in dezelfde klas en volgen/volgden (grotendeels) dezelfde afstudeerprocedure.

Ontwikkelingen na vorige accreditatie van de opleiding MMS

In mei 2009 vond de vorige visitatie van de opleiding MMS plaats. De opleiding is toen op basis van de Toets Nieuwe Opleiding positief beoordeeld. In december 2009 besloot de NVAO accreditatie te verlenen aan de nieuwe opleiding. Het besluit bevat geen aandachtspunten van het toenmalige auditpanel. Tijdens de interne audit in 2012 bracht een intern auditpanel verschillende aandachtspunten naar voren. De opleiding heeft deze punten aantoonbaar opgepakt en daar verbeteringen op ingezet (zie Tabel 2).

Aandachtspunten	Verbeteringen
Het beter structureren van de relaties met het beroepenveld.	De opleiding is voornemens om het contact met het werkveld te formaliseren (zie Standaard 1).
Het beter beschrijven van de studentbegeleiding.	In het 'Curriculumdocument' dat in februari 2014 is vastgesteld, heeft de opleiding de operationele uitvoering van de studentbegeleiding beschreven. In de OER van 2014 is daarnaast aangegeven hoe de studiebegeleiding is geregeld en in de studiegids volgt informatie over de studiebegeleiding.
Het transparanter beschrijven van verantwoordelijkheden.	Deze aandachtspunten waren eind 2012 mede aanleiding voor het initiëren van het project 'Kwaliteitsinterventies masteropleidingen' in 2013 (zie Standaard 3) en voor het schrijven van de notitie 'Beleidskaders masteropleidingen AGZ/AMM' als één van de producten vanuit dit project. Daarnaast is het toetsplan bijgesteld en zijn beoordelingshandleidingen en beoordelingsformulieren met rubrics ontwikkeld. Hier wordt actief uitvoering aan gegeven.
Een explicieter rol van de examen- en toetscommissie.	
Het aanpassen van beoordelingsformulieren.	
Het eenduidiger beoordelen van het eindniveau.	

Tabel 2 – Doorgevoerde verbeteringen na vorige (interne) audit

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Inhoud eindkwalificaties

De opleiding MMS heeft te maken met twee nationale beroepsverenigingen, te weten de Nederlandse Vereniging voor Manuele Therapie (NVMT) en de Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Sportgezondheidszorg (NVFS). Zij vallen beide onder het Koninklijk Nederlands Genootschap Fysiotherapie (KNGF). De beroepsprofielen van de NVMT uit 2009 en van de NVFS uit 2007 met daarin een uitwerking van de verschillende eindkwalificaties liggen, zo stelt het auditpanel vast, ten grondslag aan het 'Saxion opleidingsprofiel MMS'. Dit - vanuit de twee vakgebieden manuele therapie en sportfysiotherapie geïntegreerde - profiel bestaat uit elf eindkwalificaties die elk verbonden zijn aan één van de vier beroepsrollen (zie Figuur 3 en Bijlage II – Opleidings specifieke Eindkwalificaties).

Figuur 3 – Vier beroepsrollen en elf eindkwalificaties Saxion MMS

De opleiding MMS heeft als doel professionals verder te bekwamen in de zorgverlening aan specifieke groepen (zoals sporters) of in het toepassen van specialistische therapievormen (zoals manuele therapie). Zij wil onderscheidende specialisten opleiden die 'state-of-the-art clinical practice' kunnen uitvoeren op het gebied van het houdings- en bewegingssysteem c.q. in het musculoskeletaal domein: *De Saxion opgeleide master fysiotherapeut is een gespecialiseerd clinicus die wetenschappelijke bevindingen in zijn klinisch werk toepast, die zelfstandig deelneemt in het wetenschappelijk proces en die innovaties realiseert in een weerbarstige omgeving.*

Kijkend naar het profiel en de eindkwalificaties acteert de opleiding MMS in het juiste domein en hanteert zij de juiste titulatuur. Na het succesvol afronden van de opleiding beschikken studenten over de graad 'Master of Science'.

Profiel

De opleiding MMS onderscheidt zich van de andere hbo-masteropleidingen in het domein manuele therapie en sportfysiotherapie doordat zij:

1. *manuele therapie en sportfysiotherapie* in één curriculum verenigt;
2. *de wetenschappelijke component* benadrukt;
De wetenschappelijke vorming komt tot uiting in de hoge eisen die de opleiding stelt aan het niveau van afstuderen c.q. het opleiden tot hoogwaardig klinisch specialist.
3. *innovatie* (van het beroep) een prominente plaats geeft in het curriculum;
Een afgestudeerde is in staat om betekenisvolle duurzame verandering te bewerkstelligen in de organisatiecontext van de eigen beroepspraktijk en om bij te dragen aan de innovatie van het beroep door zelfstandige deelname aan het wetenschappelijk proces.
4. *living technology* een belangrijke plek wil geven.
Het hogeschoolbrede thema 'living technology' wordt een speerpunt van de opleiding (bv. toepassing van technologie in onder andere diagnostiek, de behandeling en de monitoring op afstand door fysiotherapeuten en het versterken van zelfregie van de patiënt).

Het auditpanel constateert dat de opleiding zich - met uitzondering van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen die een vergelijkbare opleiding aanbiedt⁹ - onderscheidt van andere fysiotherapeutische specialisaties door zich te richten op twee in plaats van één specialisme. Uit de gesprekken werd het het auditpanel duidelijk dat de opleiding hier een duidelijke visie op heeft. Doordat een afgestudeerde van de opleiding MMS - naast de richting Sport of Manueel waar hij zich vanaf het einde van het eerste jaar in specialiseert (zie Standaard 2) - zich verdiept in het andere specialismen, is de kans groter dat hij bij een patiënt tijdens de intake direct een anamnese kan uitvoeren en de juiste specialist kan inschakelen voor de uitvoering van het behandelplan. Bovendien kan hij (als mediator) verbindingen leggen tussen de fysiotherapeuten die zich alleen gespecialiseerd hebben in Sport of Manueel. Ook de alumni en de vertegenwoordigers van het werkveld die het auditpanel sprak, herkenden deze meerwaarde. Het auditpanel is wel van mening dat de opleiding haar onderscheidende profiel ten opzichte van de andere fysiotherapeutische specialisaties sterker kan uitdragen (zie H6 – Aanbevelingen).

Het auditpanel vindt dat van een masteropleiding in het domein Gezondheidszorg standaard verwacht mag worden dat 'de wetenschappelijke component' en 'de innovatie van het beroep' onderdeel uitmaken van de eindkwalificaties (en het programma). Toch waardeert het auditpanel dat de opleiding een accent legt op deze thema's. De opleiding kan zich, zo is het auditpanel van mening, ten aanzien van het thema 'living technology' op termijn onderscheiden. Vooralsnog is dat echter niet het geval. Dit accent is nog niet opgenomen in de eindkwalificaties van de opleiding en nog niet zichtbaar onderscheidend ten opzichte van het wetenschappelijk onderzoek zoals dat is ingebed in andere hbo-masteropleidingen.

Praktijkgericht onderzoek

Praktijkgericht onderzoek krijgt in de rol van 'Beroepsontwikkelaar' via de eindkwalificaties 'Wetenschappelijk onderbouwen van therapeutisch handelen' en 'Beroep innoveren' een expliciete plaats in het opleidingsprofiel. De opleiding MMS beoogt haar studenten als volgt op te leiden: *De master onderbouwt aan de hand van 'best available evidence' zijn handelen, draagt bij aan kwalitatieve verbetering binnen de snel veranderende context van het domein en ontwikkelt, profileert en creëert een maatschappelijke verankering van de beroepsuitoefening van deze beroepsgroep.*

---

⁹ De Hogeschool van Arnhem en Nijmegen biedt sinds 2011 een nauw verwante hbo-masteropleiding genaamd 'Musculoskeletale Revalidatie' aan met drie specialisaties, te weten sportfysiotherapie, manuele therapie en orofaciale therapie.

Studenten worden in de opleiding voorbereid op het doen van zelfstandig onderzoek met als resultaat betekenisvolle kennis voor en innovatie in de eigen organisatie. Daarbij maakt de fysiotherapeutisch specialist als 'reflectieve professional' steeds afwegingen in de professionele relaties die hij heeft met zowel cliënten, andere professionals als relevante instanties en organen.

Internationale oriëntatie

Vanwege hun achtergrond (bv. een eigen werkkring, veelal een gezin en sterk gericht op het wonen en werken in de eigen regio), hebben studenten beperkt behoefte om een studieonderdeel in het buitenland te volgen. Studentmobiliteit is daarom geen prioriteit van de opleiding MMS. Het auditpanel kan zich vinden in deze keuze. Bij het uitvoeren van het beleid inzake internationalisering volgt de opleiding MMS daarnaast de kaders zoals gesteld door Saxion: *Studenten van de opleiding MMS moeten Engelstalige literatuur kunnen bestuderen en bronnen uit Engelstalige databases kunnen selecteren*. Deze doelstelling heeft vooralsnog geen expliciete plaats in de eindkwalificaties van de opleiding MMS. Het auditpanel vindt het belangrijk dat de opleiding bij de herijking van haar profiel (zie verder) daar invulling aan geeft (zie H6 – Aanbevelingen).

De eindkwalificaties van de opleiding MMS hebben een internationaal referentiekader, doordat de opleiding MMS de beroepsprofielen van de NVMT en de NVFS integreert in haar opleidingsprofiel. Deze beroepsprofielen zijn namelijk afgeleid van de inhoudelijke standaarden van de twee internationale federaties International Federation of Orthopaedic Manipulative Physical Therapists (IFOMPT) en de International Federation of Sports Physiotherapy (IFSP). Daarnaast zijn de Dublin Descriptoren als uitgangspunt gebruikt bij de totstandkoming van de beroepsprofielen van de NVMT en de NVFS.

Niveau en Oriëntatie eindkwalificaties

Het masterniveau drukt de opleiding uit in een matrix waarin zij de mate van zelfstandigheid en complexiteit gebruikt om het eindniveau van handelen te definiëren: *De Saxion opgeleide master fysiotherapeut A) kan zelfstandig en effectief leiding geven in de aanpak van taaie vraagstukken in een multidisciplinaire context, B) is in staat om in onbekende situaties en weerbarstige omgevingen adequaat te handelen en structuur aan te brengen in de benadering van die taaie vraagstukken en C) is een reflectieve professional die is voorbereid op ontwikkelingen in de context van zijn beroepsuitoefening*. De opleiding toont aan dat zij goed zicht heeft op wat het hbo-masterniveau inhoudt. Zij is in staat de verschillen te benoemen met het hbo-bachelorniveau. Het onderscheid tussen bachelor en master zit hem vooral in de gespecialiseerde kennis van de master die de basis is voor het handelen in nieuwe situaties en het innovatieve vermogen.

Afgestudeerden van de opleiding MMS zijn werkzaam in kleine en grotere organisaties - al dan niet als ondernemer - in de eerste- en tweedelijns gezondheidszorg. Sportfysiotherapeuten kunnen ook werkzaam zijn buiten de reguliere gezondheidszorg (bv. sportverenigingen en nationale sportbonden). De eindkwalificaties geven de afgestudeerde toegang tot de kwaliteitsregisters van de beroepsvereniging behorend tot het specialisme dat de student gekozen heeft. Hij kan daardoor direct functioneren in het werkveld als gespecialiseerd sport- of manueel therapeut. De opleiding MMS heeft naar de opvatting van het auditpanel een duidelijke beeld waartoe zij haar studenten opleidt.

Actualiteit eindkwalificaties

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding onder meer door de deelname in landelijke overlegstructuren op de hoogte is en blijft van de (inter)nationale ontwikkelingen. De opleiding MMS voert periodiek overleg met de beroepsverenigingen NVMT en NVFS en het Dutch Educational network Masters of Physiotherapy (DEMP), waarin tevens zes Nederlandse onderwijsinstellingen vertegenwoordigd zijn. De herijking van de beroepsprofielen is bijvoorbeeld een actueel thema bij de beroepsverenigingen.

In 2012 is een start gemaakt met het actualiseren van het beroepsprofiel manuele therapie. Saxion heeft hier direct op geacteerd door het aandragen van de voorzitter van de commissie die zich bezig hield met de herijking van het profiel. De opleiding MMS koos er in het studiejaar 2013-2014 voor om het opleidingsprofiel MMS nog niet aan te passen, omdat de veranderingen beperkt van aard waren en het nieuwe profiel nog niet definitief was vastgesteld door de NVMT. Ook de NVFS formuleert momenteel een nieuw beroepsprofiel. Saxion is voornemens haar opleidingsprofiel te herzien, nadat beide beroepsverenigingen hun beroepsprofielen definitief hebben vastgesteld. Het auditpanel heeft begrip voor de keuze die de opleiding hierin maakt.

De opleiding MMS raadpleegde bij het opstellen van het 'Saxion opleidingsprofiel MMS' experts in de vorm van klankbord(groepen) uit het eigen beroepenveld voor de verdeling van de zwaarte van elke eindkwalificatie, de verdeling van de thematieken in het programma en de specifieke inhoud van de leereenheden. Het beroepenveld heeft in overleg met de opleiding benoemd, dat zij de centrale positie van het praktijkonderwijs, de aandacht voor research en het verbreden van de horizon en het verstevigen van de zelfstandigheid van studenten, belangrijk vindt. Dit heeft bij de opleiding geleid tot een aanpassing van de aandacht in het programma die aan de beroepsrollen wordt besteed. De opleiding toont met voorbeelden aan dat zij haar eindkwalificaties actueel houdt.

De kleinschaligheid van de opleiding MMS en de korte lijnen van de docenten met de individuele en georganiseerde beroepsbeoefenaren, maakt dat uitwisseling tussen de opleiding en het (regionale) beroepenveld op strategisch niveau tot dusver vooral een informeel karakter had. Saxion is voornemens deze contacten te formaliseren door het instellen van een gezamenlijke beroepenveldcommissie voor de drie hbo-masteropleidingen MMS, MA&G en MRCA. De opleiding heeft sinds een aantal jaren contacten met het IFOMPT en het lectoraat G&B heeft met name voor onderzoek connecties in Duitsland, hetgeen participatie van masterstudenten mogelijk maakt. Dat de opleiding de komende tijd daarnaast actie onderneemt om haar internationale netwerk verder uit te breiden, vindt het auditpanel een goed voornemen.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Het auditpanel komt tot het oordeel 'voldoende', omdat de beoogde eindkwalificaties, die afgestudeerden moeten bereiken, aansluiten bij het profiel waartoe de opleiding haar studenten wil opleiden. De eindkwalificaties van de opleiding MMS hebben een (inter)nationaal referentiekader en ze zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie concreet vormgegeven. De opleiding heeft een heldere visie op het beroep van de afgestudeerden. De masteropgeleide fysiotherapeut Musculoskeletaal heeft een meerwaarde ten opzicht van de masteropgeleide manueel therapeuten en sportfysiotherapeuten. De opleiding weet bovendien het masterniveau goed te duiden.

Dat de doelstelling rond internationalisering nog geen expliciete plaats heeft in de eindkwalificaties, vindt het auditpanel weliswaar belangrijk, maar het constateert tegelijkertijd dat de opleiding duidelijk voor ogen heeft wat zij beoogt met dit thema. De doelstelling past bij de mate waarin en de wijze waarop in het betreffende beroepenveld de internationale context een rol speelt. Het auditpanel vindt 'het sterker uitdragen van het onderscheidende profiel ten opzichte van de andere fysiotherapeutische specialisaties in Nederland' en 'het formaliseren en het op structurele wijze inzetten van contact met het (regionale) werkveld op het strategisch' niveau punten waar de jonge opleiding bij haar doorontwikkeling aandacht voor dient te hebben.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Koppeling eindkwalificaties en programma

De opleiding voerde de afgelopen periode belangwekkende wijzigingen door in het curriculum. De opleiding voerde per eindkwalificatie (zie Standaard 1) een duidelijke indeling in niveaus in en legde deze in het studiejaar 2013-2014 vast in het 'Curriculumdocument'. Elke eindkwalificatie is uitgewerkt in beroepstaken, indicatoren en beroepsproducten en de indicatoren zijn vertaald naar drie niveaus: het beginniveau, het startniveau (2^e studiejaar) en het eindniveau¹⁰. Daarnaast heeft de opleiding in het curriculumdocument op hoofdlijnen per module de eindkwalificatie(s), de leerdoelen, de inhoud en de werk- en toetsvormen uitgewerkt. In de modulebeschrijvingen in de digitale leeromgeving Blackboard zijn de concrete onderwijsinhouden, het moduleprogramma, de toetsen met bijbehorende beoordelingsaspecten en het aantal studiepunten voor de desbetreffende modules voor studenten inzichtelijk. Het programma is zo opgezet dat het voor iedere student mogelijk is de eindkwalificaties op het beoogde eindniveau te realiseren.

Opbouw en vormgeving programma

Het programma van de opleiding MMS is modulair opgebouwd (zie Bijlage III – Schematisch Programmaoverzicht). De beroepsrol specialist ziet toe op veel beoogde eindkwalificaties. Deze rol krijgt daardoor in het programma de meeste aandacht (53 EC) gevolgd door de beroepsrollen beroepsontwikkelaar (24 EC), professioneel leider (7 EC) en adviseur (3 EC). Studenten kunnen daarnaast 3 EC vrij invullen.

De visie op het onderwijs omvat een aantal onderwijskundige uitgangspunten die voor alle opleidingen binnen Saxion en dus ook voor de opleiding MMS gelden. Het leren is actief, competentiegericht, betekenisvol en dialoog gestuurd. De opleiding MMS gebruikt bovendien de principes uit het 4C/ID-model¹¹ voor de vormgeving van het programma. De taken in dit model komen overeen met de taken zoals deze door de beroepsbeoefenaar in de praktijk worden uitgevoerd (taakbenadering).

Er is in het programma, zo toont de opleiding MMS met verschillende voorbeelden in haar Kritische Reflectie aan en de gesprekken daarover tijdens de audit, een geleidelijke opbouw in complexiteit (bv. van lichaamsdelen) en een gedoseerde toename van de zelfstandigheid van de studenten. Het auditpanel constateert dat een goede samenhang in het programma aanwezig is. Ook het thematische karakter van de modules draagt daaraan bij. Zo heeft elke module betrekking op een lichaamsregio (bv. heup, hals en elleboog).

¹⁰ De opleiding hanteert het ZelCommodel waarin de factoren complexiteit en zelfstandigheid worden gebruikt om het niveau te duiden.

¹¹ Het Vier-Componenten voor Instructional Design model wordt in het onderwijs gebruikt als ontwerpmodel voor curricula. Het bestaat uit leertaken, ondersteunende informatie, deeltaakcoëfeningen en just-in-time informatie.

De leeromgeving is bovendien authentiek en richt zich op de integratie van kennis, vaardigheden en houdingsaspecten die daardoor aansluit bij de competentiegerichte visie op leren. De opleiding hanteert een bij deze onderwijskundige uitgangspunten passend en gevarieerd palet aan werkvormen zoals (werk)colleges, vaardigheidsonderwijs, voorbereidings- en verwerkingsopdrachten, stages en werkgroepsvormen. De begeleidende opdrachten stimuleren het actief leren van de studenten. In de werkgroepen is 'dialogoog gestuurd leren' dominant.

Inhoud programma

Specialistische kennis en vaardigheden

Het geïntegreerde profiel (zie Standaard 1) vertaalt zich in een verdiepend programma, waarin 'de manueel therapeut ook de patiënt kan trainen' en 'de sportfysiotherapeut ook adequate arthrogene mobilisaties kan uitvoeren'. Studenten kiezen aan het einde van het eerste studiejaar de te volgen richting Sport of Manueel. In het tweede en derde studiejaar is circa 75% van het programma identiek. Daarnaast bestaat circa 25% van het programma uit specifiek onderwijs:

- De manueel therapeut is deskundig op het gebied van diagnostiek bij problemen binnen het bewegingsapparaat. Hij heeft daarom specifieke deskundigheid over de wervelkolom en beschikt over specifieke therapeutische vaardigheden (bv. mobilisatietechnieken, met name de high-velocity-thrust technieken).
- De sportfysiotherapeut is deskundig op het gebied van bewegingsproblematiek in de sportbeoefening. Hij heeft dan ook expertise over het revalidatieproces na een blessure, waarbij toegewerkt wordt naar zodanig herstel dat de patiënt het oude niveau van sporten weer behaalt.

Naast deze vaardigheden hebben beide zorgprofessionals specialistische kennis (bv. op het gebied van onder andere weefselleer, -herstel, biomechanica en arthrokinematica).

De opleiding MMS maakte in het voorjaar van 2014 voor het hele curriculum een overzicht van deze specialistische kennis en vaardigheden die aan bod komen in de verschillende modules. In de eerste twee jaren krijgen studenten de meeste theorie: 36% in het eerste en 41% in het tweede studiejaar. Bijna 70% van het onderwijs bestaat uit het aanleren van vaardigheden. De Body of Knowledge and Skills (BoKS) voor de module 'Innovatie' is in februari 2014 geïmplementeerd in het curriculum. In het najaar van 2014 is de opleiding voornemens de BoKS voor de modules 'Specialist' in het tweede en derde studiejaar nauwkeuriger te beschrijven. Het auditpanel vindt het wenselijk dat de opleiding de inhoud van de nieuwe BoKS vergelijkt en waar mogelijk afstemt met de bestaande BoKS van andere verwante hbo-masteropleidingen.

Beroepsgerichtheid/Actualiteit

Om klinisch specialisten op te leiden staan situaties uit de (eigen) beroepspraktijk van de studenten zoveel mogelijk centraal in de opleiding. De vaardigheidsdocenten die de opleiding inzet, zijn naast de studenten tevens werkzaam in de klinische praktijk. Daarnaast verzorgen specifieke deskundigen zoals orthopeden, neurochirurg, sportarts, KNO-arts, coach en sportpsycholoog (gast)lessen. Docenten en studenten maken in de lessen veel gebruik van vakliteratuur, wetenschappelijke artikelen, casuïstiek en opdrachten die de actualiteit van de (eigen) beroepspraktijk representeert.

Ook tijdens de stages, de mini-clinics en de mentorbegeleiding zorgt de opleiding voor de integratie van het onderwijs met de praktijk. Er zijn in het curriculum vier stages van drie dagen en twee mini-clinics van drie dagdelen. Studenten volgen totaal 158 uren stage en mini-clinics (inclusief voorbereiding en nazorg) met verschillende begeleidingsvormen in verschillende settings binnen en buiten de hogeschool. Daarnaast maakt elke student video-opnamen van behandelmomenten die zij in werkgroepen in het tweede en derde studiejaar met een mentor en andere studenten bespreken.

Bovendien is er in het tweede en derde studiejaar een individueel mentorgesprek. Voor de stage, de mini-clinics en de mentorbegeleiding voldoet de opleiding MMS aan de eisen die de IFOMPT en de NVMT daaraan stellen¹².

De opleiding betreft het werkveld daarnaast regelmatig bij de opbouw en uitvoering van het curriculum. Uit de gesprekken tijdens de audit blijkt dat de opleiding tweemaal per jaar contact heeft met haar stagebedrijven via stagebijeenkomsten. De opleiding betrok deze stagebedrijven het afgelopen jaar bijvoorbeeld bij het herformuleren van de beoordelingscriteria in de vorm van rubrics van de stage/het praktijk assessment. Daarnaast participeert de opleiding in de regionale netwerken zoals het SNT (SchouderNetwerk Twente) en het RNT (RugNetwerk Twente)¹³. Op tactisch-/operationeel niveau heeft de opleiding naar de mening van het auditpanel voldoende zicht op de ontwikkelingen in het regionale werkveld. Naast het auditpanel hebben studenten ook waardering voor de beroepsgerichtheid en de actualiteit van het programma. Dit beeld wordt bevestigd in de NSE uit 2013¹⁴.

Profilering

Het auditpanel constateert dat het speerpunt 'Integratie manueel-sport' (zie paragraaf Specialistische kennis en vaardigheden) en de speerpunten 'de wetenschappelijke component' en 'innovatie' (zie paragraaf Praktijkgericht onderzoek) reeds een adequate plaats hebben in het programma. In het lectoraat Gezondheid & Bewegen is een associate lector technologie aangesteld die onder meer als opdracht heeft om het thema 'living technology' een prominente plaats te geven in de opleiding MMS. Een onderzoekslab is in ontwikkeling waarin technologische aspecten van bewegen getest kunnen worden. Zoals bij Standaard 1 aangegeven, steunt het auditpanel de opleiding in de vormgeving van dit thema in de eindkwalificaties en in het programma. Het auditpanel heeft er vertrouwen in, dat de invulling van dit lectoraat in de nabije toekomst ten volle benut zal worden.

Praktijkgericht onderzoek

Het auditpanel is positief over de wijze waarop de opleiding - in aansluiting bij de eindkwalificaties die tevens speerpunten zijn 'Wetenschappelijk onderbouwen' en 'Beroep innoveren' (zie Standaard 1) - het afgelopen jaar invulling heeft gegeven aan de researchlijn en de wijzigingen die de opleiding heeft aangebracht in de modules waar de innovatie van het beroep aan bod komt (zie Standaard 3). Tijdens het schrijven van innovatieproducten leren studenten nu meer over de grens van de eigen beroepspraktijk te kijken, zo stelt het auditpanel op basis van de gesprekken vast. In onderstaande tabel volgt een korte beschrijving.

---

¹² De IFSP en de NVFS voeren geen formele monitoring uit.

¹³ Beide netwerken komen voort uit postacademiale Saxion cursussen over schouder en lage rug en zijn inmiddels zelfstandig opererende verenigingen van elk circa honderd Twentse fysiotherapeuten. De netwerken positioneren en profileren het specialistisch fysiotherapeutisch handelen.

¹⁴ In de Nationale Studenten Enquête (NSE) waarden studenten jaarlijks de kwaliteit verschillende aspecten van het onderwijs van hun opleiding op een tien puntsschaal. Studenten waarden de opleiding MMS met een 7,2.

Speerpunt	Uitwerking in het curriculum
Wetenschappelijke component	In het eerste jaar (Research 1) krijgen de studenten in een collegereeks een toelichting op de theorie over het opzetten van onderzoek en in de werkgroepen voeren zij een pilotstudie uit. In het tweede (Research 2) en derde jaar (Research 2 en 3) stellen studenten het onderzoeksplan voor de meesterproef op en zij voeren het onderzoek in de eigen werksetting uit. Studenten geven in de professional case study (Research 3) vorm aan de integratie van wetenschappelijke kennis in de praktijk. Daar horen 'senior' wetenschappelijke taken bij (bv. peer review op elkaars behandeling van patiënten en op onderzoeksverslagen), onderbouwd met zelf geselecteerde wetenschappelijke artikelen. De studenten werken zo aan de verdere ontwikkeling van hun kritische attitude. Het reflectief vermogen van de student komt aan bod tijdens de klinisch mentorgesprekken. Hiervoor dient het portfolio van de student, waarin hij relevante onderwijsproducten bewaart, als uitgangspunt.
Innovatie	In het verlengde van de eindkwalificatie 'Beroep innoveren' biedt de opleiding de ontwikkeling en toepassing van nieuwe ideeën aantoonbaar aan in de module 'Innovatie'. In deze module werken studenten systematisch een innovatie uit in de eigen organisatie. Studenten maken een innovatieplan, die zij vervolgens in hun eigen beroepspraktijk implementeren. In hun thesis werken studenten op wetenschappelijke wijze een klinisch probleem uit dat bijdraagt aan wetenschappelijk gefundeerde innovatie van de beroepspraktijk.

Tabel 4 – Uitwerking praktijkgericht onderzoek in het programma MMS

De integratie van de lectoraten Gezondheid & Bewegen (G&B) en Ouderenzorg & Palliatieve zorg (O&P) in de academie die vanaf januari 2014 is ingezet (zie Inleiding), zorgt voor een nauwere verbinding tussen onderwijs en onderzoek. Het lectoraat O&P verzorgt bij de opleiding MMS colleges inzake kwalitatief onderzoek. Het lectoraat G&B heeft wekelijks contact met de docenten en is verantwoordelijk voor de bovengenoemde researchlijn waaronder het verzorgen van colleges en het begeleiden van werkgroepen. Het afstudeeronderzoek, zo beschrijft de opleiding tijdens de audit, is momenteel nog veelal gebaseerd op individuele, ad hoc onderzoeksvragen. In het studiejaar 2013-2014 waren vijf studenten betrokken bij onderzoek van het lectoraat. Het is de ambitie van de opleiding om meer studenten deel te laten nemen in longitudinale onderzoeksprojecten. Het lectoraat G&B en de opleiding versterken de bestaande samenwerking met innovatiegerichte instellingen en met regionale netwerken op het terrein van sport. Het auditpanel is positief over het feit dat de opleiding het lectoraat (nog) actiever wil laten participeren in het onderwijs. Het betrekken van de lector G&B bij de keuze van de onderwerpen voor de thesis vindt het auditpanel een verstandige keuze.

Internationale oriëntatie

Het auditpanel ziet dat de internationale oriëntatie in het verlengde van de doelstelling, aandacht heeft in het programma. Om er voor te zorgen dat studenten in voldoende mate Engelstalige literatuur bestuderen, verwijst de opleiding in de modulebeschrijvingen naar Engelstalige literatuur. Ongeveer 25% van de verwezen literatuur en 90% van de artikelen is Engelstalig. Het leren selecteren van bronnen uit Engelstalige databases komt aan bod in de pilotstudie (1^e studiejaar), in de module innovatie (2^e studiejaar), bij de thesis en in de professional case study (3^e studiejaar). Zoals bij Standaard 1 aangegeven koestert het merendeel van de studentenpopulatie geen internationale ambities. Alle studenten hebben een werkkring in Nederland of in de Duits-Nederlandse grensstreek.

Studielast

Studenten hebben een gemiddelde studiebelasting van nominaal 20 klokuren per week ofwel 30 studiepunten per jaar verspreid over drie studiejaar. Studenten komen elke twee weken voor onderwijssessies bijeen. Stages, zelfstudie en toetsen voeren zij op andere momenten uit. De gemiddelde urenbelasting die studenten aangeven in de NSE is 19,1 uren per week. Hoewel dit overeenkomt met de beoogde studielast, ervaren de studenten de studielast (bv. aan het einde van het tweede leerjaar door de deadlines voor het inleveren van verschillende producten) als hoog en zien zij mogelijkheden voor een betere spreiding van de studielast over het jaar.

Dit verklaren de opleiding en de studenten onder meer doordat veel studenten naast hun studie een drukke werkkring en/of een jong gezin hebben in combinatie met verschillende deadlines die de studenten moeten halen. De studenten die het auditpanel sprak, gaven aan dat op het moment dat zij tegen problemen aanlopen zij daarmee goed terecht kunnen bij hun docenten. Het thema 'piekbelasting' staat het komende jaar op de agenda van de opleidingscommissie.

Docenten

De opleiding MMS valt onder verantwoordelijkheid van de teamleider Masters & Experts, waaronder de masteropleidingen vallen. Het kernteam van de opleiding bestaat uit de course director (de inhoudelijke en organisatorische vormgeving en contact praktijkinstellingen), een onderwijskundige, de lector G&B (ontwerp, actualiteit en kwaliteit) en de module coördinatoren (aansturing groep docenten). Klinisch ervaren sport- en manueeltherapeuten verzorgen het onderwijs. Door het brede palet aan expertise waar studenten tijdens de studie mee in aanraking moeten komen, betreft de opleiding in totaal circa vijftig in- en externe docenten bij het onderwijs. 46% van de docenten heeft een vaste aanstelling (totaal 2,45 FTE). Deze docenten beschikken minimaal over een mastergraad (100%) en zes van deze docenten zijn gepromoveerd en twee van deze docenten werken aan hun promotieonderzoek. Van de vijftig docenten 84% minimaal een mastertitel, waarvan tien gepromoveerden en drie promovendi. Circa 48% van het totale docententeam is ook werkzaam in de praktijk. Circa eenderde van het docententeam beschikt over de BasisKwalificatieExaminering en circa tweederde van het docententeam beschikt over de BasisKwalificatieOnderwijs.

Het auditpanel vindt het docententeam voldoende gekwalificeerd voor de uitvoering van het onderwijs. Ook de informele sfeer beschouwt het auditpanel als een kracht van de opleiding MMS. Hierin schuilt tegelijkertijd een risico. Bovendien maakt het grote aantal docenten (met hun kleine aanstelling) de opleiding enigszins kwetsbaar ten aanzien van de samenhang in het docententeam. De opleiding is zich hier goed van bewust, zo blijkt uit de gesprekken. Zij werkt sinds het studiejaar 2013-2014 aan het verminderen van haar kwetsbaarheid door een aantal zaken vast te leggen. Bovendien koerst de AGZ vanaf januari 2014 op gezamenlijkheid door het leggen van nog meer verbindingen met de andere verwante masteropleidingen en bacheloropleidingen binnen het domein Gezondheid & Welzijn (zie Inleiding). Het inzetten van docenten bij meerdere hbo-masteropleidingen binnen de AGZ zorgt volgens het auditpanel voor synergie.

Docenten met een vaste aanstelling volgen de AGZ gesprekscyclus. Daarnaast heeft de course director periodiek een (voortgangs)gesprek met de docenten die niet in dienst zijn van de hogeschool. Scholing van de docenten van de opleiding MMS is vastgelegd in het Saxion- en het academiebeleid en vormt onderdeel van de gesprekscyclus. De masteropleidingen binnen de academie AGZ hebben bijvoorbeeld een gezamenlijke interne scholing ontwikkeld voor nieuwe begeleiders van de master thesis. Daarnaast volgen de docenten bijvoorbeeld een verplichte interne scholing in het maken van items voor theorietoetsen en worden zij getraind in het afnemen van praktijktoetsen. Dat laatste geldt ook voor de externe assessoren.

De studenten gaven tijdens de audit aan, dat zij tevreden zijn over de inhoudelijke deskundigheid van de docenten. Ondanks de inzet van verschillende docenten beschouwen de studenten de opleiding, mede door de individuele begeleiding en de begeleiding in kleine groepen als kleinschalig en vinden ze de docenten toegankelijk. De resultaten uit de NSE van 2013 bevestigen dit beeld.

(Opleidingsspecifieke) Voorzieningen

Het auditpanel vindt het niveau van de voorzieningen ruim voldoende. Voor de inzet van materiële voorzieningen is 'de rijke leeromgeving' als uitgangspunt genomen: faciliteiten moeten competentiegericht en actief leren ondersteunen. Praktijkruimten zijn recentelijk uitgerust met nieuw materiaal.

De onderwijsruimten, de onderwijsmaterialen (bv. behandelbanken, klein materiaal en smart boards), de digitale faciliteiten (bv. computers, wifi, intranet), de elektronische leeromgeving (Blackboard) en de studievoortgangssystemen (BISON) zijn, zo stelt het auditpanel vast, op orde. De opleiding MMS heeft diverse samenwerkingsverbanden waardoor zij een praktijkles op een externe locatie kan aanbieden (bv. sportfaciliteiten en inspanningstesten). Via de Saxion bibliotheek kunnen studenten naast de verplichte en aanbevolen literatuur een groot aantal artikelen digitaal full-text verkrijgen.

De opleiding pakt signalen/klachten van studenten adequaat op. Studenten die het auditpanel sprak, namen verbeteringen waar. Het auditpanel is van mening dat de opleiding wel op korte termijn de opleidingscommissie die al enige tijd in oprichting is, handen en voeten moet geven. Het is de opleiding gebleken dat deeltijdstudenten meer aandacht nodig hebben voor de individuele studievoortgang. In het curriculum is daarom met ingang van februari 2014 extra tijd ingeruimd voor individuele mentorbijeenkomsten. De opleiding heeft daarnaast besloten om de digitale leeromgeving Blackboard niet langer in te delen in modules, maar op basis van cohorten. De informatie op Blackboard is voor studenten duidelijker en toegankelijker, maar kan nog verder verbeterd worden (bv. de communicatie bij de uitval van docenten).

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Het auditpanel komt tot het oordeel 'voldoende', omdat de opleiding MMS een coherent en beroepsgericht programma aanbiedt. Waardering heeft het auditpanel voor de veranderingen die zijn doorgevoerd om de kwaliteit van het curriculum te verbeteren. Het programma heeft een aantoonbare opbouw in niveau, het praktijkgericht onderzoek is in de vorm van een Researchlijn sinds het afgelopen jaar stevig aangezet en innovatie heeft een prominente plaats. Daarnaast is in het programma aandacht voor profileringsthema's en internationalisering.

De informele sfeer en het grote aantal docenten met verschillende, relevante (vak)inhoudelijk expertise en met ruime praktijkervaring zijn sterke punten van de opleiding. De opleiding werkt onder meer aan het verminderen van haar kwetsbaarheid door vanaf 2014 meer samen te werken met de andere hbo-masteropleidingen binnen het domein Gezondheid & Welzijn. Andere verbetermogelijkheden ziet het auditpanel in het inwerking treden van de opleidingscommissie en het sterker verbinden van het onderwijs met onderzoek door een actieve participatie van het lectoraat G&B.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Toetssysteem

Tijdens de interne audit in 2012 bestond bij het toenmalige auditpanel onduidelijkheid over de aansluiting van het toetsprogramma op het niveau 'professional master' van de verschillende masteropleidingen binnen het domein Gezondheid & Welzijn. In 2013 is in dat kader een project 'Kwaliteitsinterventie masteropleidingen AGZ-AMM' ingezet, waarin nieuwe beleidskaders conform de Saxion-standaarden zijn geformuleerd voor het ontwerp en de uitvoering van het onderwijs en de toetsing van de hbo-masteropleidingen van AGZ en AMM. De opleiding MMS maakte ook onderdeel uit van dit traject. Na deze stappen stelde de opleiding haar eigen toetsplan in 2013 opnieuw op. Medio 2014 heeft zij dit document op advies van de examencommissie verder aangescherpt.

In het herziene toetsplan beschrijft de opleiding MMS hoe zij de validiteit van toetsen borgt en betrouwbaarheid nastreeft (bv. vier-ogenprincipe, beoordelingsmodellen, kwaliteitscontrole opgestelde toets voor afname, vrijwel altijd individuele toetsing, eisen aan en deskundigheidsbevordering van examinatoren, betrokkenheid van externe deskundigen bij de beoordeling). Daarnaast is in het toetsplan sinds 2013 een toetsmatrix opgenomen, waarin de opleiding aangeeft met welke toetsen zij de afzonderlijke competentie-indicatoren beoordeelt. De indeling naar en beschrijving van de niveaus, zoals onlangs neergelegd in het curriculumdocument (zie Standaard 2), vormen de grondslag voor de toetsing. Voor studenten is onder meer via Blackboard nu inzichtelijk hoe toetsen zijn gerelateerd aan de eindkwalificaties. De opleiding hanteert een adequate mix aan toetsvormen (bv. performance toetsen, kennistoetsen, verslagen, beroepsproducten en presentaties). Toetsing wordt formatief en summatief uitgevoerd.

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding in het studiejaar 2013-2014 nadrukkelijk en op een voor het auditpanel transparante wijze heeft ingezet op de kwaliteitsborging van het toetsen en beoordelen (zie ook de paragraaf Examen- en toetscommissie). Uit de gesprekken blijkt dat de verbeteringen een gemeenschappelijk goed van de opleiding zijn en gedragen worden door meerdere geledingen. Verschillende gesprekspartners vertelden het auditpanel hetzelfde verhaal. De wijze van toetsing is aangescherpt c.q. de kwaliteit en de betrouwbaarheid zijn toegenomen. Dit blijkt ook uit de verschillende toetsen die het auditpanel heeft bekeken. De praktijkgebonden skills-tentamens bijvoorbeeld, die door meerdere docenten beoordeeld waren, gaven een goed beeld van de vaardigheden van de student op verschillende domeinen.

Het auditpanel constateert evenals de opleiding zelf dat zij er echter nog niet is. De opleiding heeft de getroffen maatregelen en de verbeteringen die zij nog van plan is in te zetten in het toetsen en beoordelen, vastgelegd in een verbeterplan (zie Tabel 5 – Voorbeelden uit het plan van aanpak). Voor de realisatie van dit plan heeft de opleiding een eindverantwoordelijke aangewezen. Elk onderwijssemester vindt een evaluatie plaats. De inhoud van het document, de betrokkenheid van de verschillende gremia (o.a. de examen- en toetscommissie) bij de uitvoering van de plannen en de samenwerking met de andere masteropleidingen binnen het domein Gezondheid & Welzijn (zie Standaard 2), geven het auditpanel vertrouwen dat de resultaten het komende jaar zichtbaar zullen worden (zie H6 – Aanbevelingen).

Voorbeelden uit het plan van aanpak

- De aanscherping van de beoordelingscriteria en de productie van beoordelingshandleidingen zijn in een vergevorderd stadium. Deze documenten zijn onderwerp van gesprek geweest in verschillende toetsconferenties/moduuloverleggen met leden van de examen- en toetscommissie en met de docenten en worden in het najaar 2014 definitief vastgesteld.
- Het zelfkritische en het reflectieve vermogen waar de studenten over beschikken, zal explicieter getoetst worden (bv. nadrukkelijker worden beschreven in de op te leveren producten en transparanter worden weergegeven in de criteria op het beoordelingsformulier). Deze eis is vastgelegd in de beoordelingshandleiding.
- Op de beoordelingsformulieren is thans meer ruimte voor feedback.
- De examen- en de toetscommissie zijn gevraagd om de komende jaren onaangekondigde steekproeven uit te blijven voeren t.a.v. de toetsing en de beoordeling.
- De opleiding vindt het noodzakelijk om de wijze van archivering van de eindwerken te verbeteren. Zij heeft hiervoor een protocol opgesteld. De course director is verantwoordelijk voor het studentenarchief en gaat derhalve onaangekondigde checks uit voeren inzake de archivering.

Tabel 5 – Voorbeelden uit het plan van aanpak

Examen- en toetscommissie

De hbo-masteropleidingen binnen het domein Gezondheid & Welzijn hebben sinds het studiejaar 2012-2013 een gezamenlijk examen- en toetscommissie. De examencommissie heeft als taak de kwaliteit van toetsen en beoordelen en van het eindniveau (vooraf en achteraf) te borgen. Ieder jaar stelt de examencommissie een verslag op van haar werkzaamheden. De toetscommissie functioneert onder verantwoordelijkheid van de examencommissie. Zij beoordeelt cyclisch (vooraf en achteraf) de kwaliteit van toetsen en de toetshandleidingen. De afstemming tussen examen- en toetscommissies en de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden staan beschreven in het document 'Beleidskaders masteropleidingen'. De geldende richtlijnen en procedures heeft de opleiding uitgewerkt in het 'Handboek examencommissie masteropleidingen AGZ/AMM' en in de Onderwijs- en Examenregeling.

Het auditpanel is positief over de onafhankelijke en zelfstandige rol van de examencommissie. Uit de gesprekken en uit een verslag van de examencommissie blijkt dat zij ook invulling geeft aan haar kwaliteitsborgende rol. Een mooi voorbeeld: In het voorjaar van 2014 beoordeelde de examencommissie op basis van de toetspraktijk van *vóór het nieuwe toetsplan* van twee studenten uit het cohort 2011 alle eindwerken. De examencommissie kwam onder meer tot de volgende bevindingen: In de documentatie ontbraken verschillende stukken, er bestond een variatie in toelichting bij de oordelen, het cijfer was niet altijd consistent met de bevindingen op het beoordelingsformulier, niet altijd was de examencommissie het eens met de gegeven oordelen en de beoordelingsformulieren werden nog niet altijd volledig ingevuld. De opleiding onderschreef deze bevindingen en heeft daarom in juli 2014 actie ondernomen (zie vorige en volgende paragraaf).

Gerealiseerd niveau

De afstudeerfase

In april 2014 vond diplomering plaats van het tweede cohort (het cohort 2011-2012). De eindkwalificaties toetst de opleiding op basis een afstudeerdossier met vier eindwerken: een praktijkgericht onderzoek, een professional case study, een praktijkinnovatie en een klinische praktijktoets. Onderstaande tabel bevat een korte beschrijving van de eindwerken.

Beroepsrol ¹⁵	Eindwerk	Omschrijving
Beroeps-ontwikkelaar deel 6 3 ^e jaar (M of S) 8 EC in 2012-2013 / 12 EC in 2013-2014	Module Research 2: Thesis en Presentatie	<i>Eindkwalificaties: Wetenschappelijk onderbouwen / Deskundigheid bevorderen / Coachen</i> In de masterthesis (MT/onderzoeksverslag deel 6) en in de presentatie wordt de student beoordeeld op zijn bekwaamheid in research. De lector is verantwoordelijk voor het accorderen van thema's die studenten in hun onderzoeksplan voordragen (go/no-go). Twee begeleidende docenten beoordelen de thesis en de presentatie.
	Module Research 3: Professional case study	<i>Eindkwalificaties: Wetenschappelijk onderbouwen / Deskundigheid bevorderen / Coachen</i> In het artikel professional case study (PCS) laat de student zien hoe hij wetenschappelijke kennis toepast op een individueel geval in de klinische praktijk. De student moet zijn diagnostisch en therapeutisch handelen onderbouwen aan de hand van relevante literatuur.
Professioneel leider 3 ^e jaar 3 EC in 2012-2013 / 4 EC in 2013-2014	Module Innovatie: Innovatie-rapportage 3e jaar	<i>Eindkwalificaties: Beroep innoveren / Managen Innovatieprocessen / Deskundigheid bevorderen</i> In de eigen werksetting voert de student een innovatieproject uit. Daartoe stelt hij een innovatieplan op en maakt uiteindelijk een verslag van het uitgevoerde innovatieproject. De student levert een bijdrage aan de kwalitatieve verbetering van de geleverde zorg, rekening houdend met de ontwikkelingen in het musculoskeletale domein.
Specialist 3 ^e jaar (M of S) 8 EC in 2012-2013 / 8 EC in 2013-2014	Module Specialist 6: Praktijktoets 3 ^e jaar en een stage 3 ^e jaar	<i>Eindkwalificaties: Screenen / Diagnosticeren / Therapeutisch handelen / Preventief Handelen / Deskundigheid bevorderen / Coachen / Consultatie verlenen</i> De klinische praktijktoets (performance assessment) voert de student uit in een beroepsauthentieke setting met echte patiënten. Twee examinatoren die zelf ook in de klinische praktijk werkzaam zijn, beoordelen de student op het diagnosticeren en behandelen van een patiënt. De stage in het tweede semester van het derde studiejaar (individueel of in duo) omvat 3 volle dagen met minimaal 9 uur aan zelfstudie in een periode van 4 weken. Elke student dient voor de stage eigen leerdoelen te formuleren. Per stage levert de student minimaal twee keer een klinisch redeneerproces in. De student neemt dit op in het portfolio en maakt een korte reflectie over de leermomenten.

Tabel 6 – Samenstelling afstudeerdossier

Oordeel auditpanel

Voor aanvang van de audit ontving het auditpanel van de opleiding MMS een lijst met de afstudeerdossiers van de afgelopen twee jaar. Daaruit heeft het auditpanel willekeurig van vijftien afgestudeerden de afstudeerdossiers met een variatie in het eindcijfer gekozen en deze vervolgens bestudeerd (zie Bijlage V - Lijst geraadpleegde documenten). Bij het aanleveren van de afstudeerdossiers ontbraken verschillende documenten, van een aantal documenten ontving het auditpanel niet de laatste/definitieve versie en documenten in een afstudeerdossier waren af en toe inconsistent. Hierdoor kreeg het auditpanel voorafgaand aan het locatiebezoek geen volledig zicht op het gerealiseerd eindniveau van de studenten. Tijdens het locatiebezoek werd het het auditpanel duidelijk dat de opleiding MMS wel beschikt over alle (definitieve) documentatie.

Het auditpanel heeft na het locatiebezoek de stukken uit de afstudeerdossiers waarover het geen beschikking had, alsnog bekeken om zich een volledig oordeel te vormen over het gerealiseerd eindniveau van de studenten. De kwaliteit van de eindwerken *professional case study* en *klinische praktijktoets* vond het auditpanel van hbo-masterniveau. De eindwerken *professional case study* lieten een duidelijk niveau van evidence-based klinisch redeneren zien. Wel ontbrak het bij enkele eindwerken aan zelfreflectie op het eigen handelen. Het auditpanel zou dit graag in alle eindwerken *professional case study* willen zien.

¹⁵ De eindkwalificaties die behoren tot de beroepsrol adviseur vormen ook een onderdeel van de andere drie beroepsrollen met bijbehorende modules. Om het gerealiseerd niveau vast te stellen is het niet noodzakelijk dat het auditpanel naar de eindwerken van deze beroepsrol kijkt.

Het vakinhoudelijke niveau dat de studenten in het eindwerk *praktijkgericht onderzoek* aantoonde, vond het auditpanel van redelijke kwaliteit, terwijl de methodologische kwaliteit bij zo goed als alle studenten voor verbetering vatbaar was (zie H6 – Aanbevelingen). Daarnaast vond het auditpanel de eindwerken *praktijkinnovatie* wat procesgericht en niet vernieuwend. Beide bevindingen zijn eigenlijk niet opmerkelijk, gezien het feit dat de opleiding sinds het studiejaar 2013-2014 haar Researchlijn in het programma heeft versterkt en de modules innovatie een andere inhoud heeft gegeven (zie Standaard 2). De studenten van wie het auditpanel de eindwerken bekeek, hebben het herziene programma niet gevolgd. Daarnaast zag het auditpanel bij verschillende eindwerken een zeer kritische/goed scherp geformuleerde en transparante/uitgebreide beoordeling. Het kon zich bovendien in verschillende cijfers van eindwerken volledig vinden, terwijl het andere beoordelingen/cijfers van eindwerken aan de hoge kant vond. Het organiseren van kalibratiesessies zoals de opleiding dit het afgelopen jaar voor het eerst heeft ingezet, is een goede en tevens noodzakelijke ontwikkeling. Alle eindwerken overziend, trof het auditpanel één student aan, waarvan het het afstudeerdossier echt onder de maat vond. De rest van de afstudeerdossiers beoordeelde het auditpanel met voldoende.

De verschillende mogelijkheden tot verbetering die het auditpanel zag in met name de eindwerken *praktijkgericht onderzoek* en *praktijkinnovatie*, waren bij het management, de docenten en de examencommissie van de opleiding reeds bekend. De opleiding heeft in het studiejaar 2013-2014 dan ook maatregelen getroffen (zie Tabel 7 – Maatregelen gerealiseerd eindniveau). Het auditpanel is er op basis van deze en de eerder genoemde maatregelen (zie paragraaf Toetssysteem) van overtuigd dat de opleiding de geconstateerde problemen aanpakt en dat verbeteringen in de eindwerken en in de transparantie van de beoordeling op het beoordelingsformulier in het studiejaar 2014-2015 zichtbaar zullen worden (zie H6 – Aanbevelingen).

Maatregelen gerealiseerd eindniveau

- Het go/no-go moment van het plan van aanpak zal aan het begin van de afstudeerfase leiden tot een betere vraagstelling in en meer richting geven aan (de inhoud van) het eindwerk *praktijkgericht onderzoek*. Daarnaast zal de bandbreedte in de afstudeeronderwerpen en in het niveau van toegepast onderzoek tussen de studenten in het eindwerk *praktijkgericht onderzoek* verkleind worden, mede door het inzetten van (longitudinale) onderzoekslijnen in samenwerking met het lectoraat G&B.
- Bovendien gaan de modules over het thema 'Innovatie' niet alleen meer over procesveranderingen in de praktijk. Innovatie wordt in het onderwijs nu in een breder perspectief geplaatst, waardoor het eindwerk *praktijkinnovatie* van studenten het hbo-masterniveau beter zal aantonen.

Tabel 7 – Maatregelen gerealiseerd eindniveau

Oordeel werkveld/alumni

Met het cohort dat in 2013 afstudeerde heeft de opleiding MMS een eindevaluatie uitgevoerd. De respons was 11 van de 19 studenten. De meeste studenten zijn van mening dat de opleiding in de eindkwalificatie aandacht besteedt aan de toepassing van kennis en inzicht, dat de opleidingsinhoud aansluit op de vooropleiding en de actuele beroepspraktijk, dat de modules relevant zijn voor het bereiken van de eindkwalificaties en dat in de eindkwalificatie voldoende aandacht wordt besteed aan kritische en reflectieve oordeelsvorming. Zittende studenten vinden de voorbereiding op het beroep met een 7,3 ruim voldoende. De opleiding MMS neemt waar dat alle afgestudeerden als manueel en/of sportfysiotherapeut actief zijn. Het werk van drie alumni is ingestuurd voor presentatie op het VSG sportmedisch wetenschappelijk jaarcongres. De werkveldvertegenwoordigers die het auditpanel sprak, zijn tevreden over het gerealiseerd eindniveau van de opleiding.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Het auditpanel vindt het oordeel 'voldoende' van toepassing. Ondanks het niet accuraat kunnen aanleveren, zijn uiteindelijk alle afstudeerdossiers inclusief beoordelingen voorgelegd aan het auditpanel. Op één afstudeerdossier na, beoordeelde het auditpanel de afstudeerdossiers en daarmee de behaalde eindkwalificaties met voldoende. De opleiding heeft sinds 2014 een doeltreffend en tevens noodzakelijk verbetertraject ingezet ten aanzien van de kwaliteitsborging van het toetsen en beoordelen (waaronder de eindwerken). Het is positief over de koers die de opleiding zelf heeft ingezet en de transparantie die de opleiding daarin betracht. De examencommissie geeft in toenemende mate invulling aan haar kwaliteitsborgende rol, zowel pro- als reactief. De gesprekken die het auditpanel voerde, de door meerdere geledingen van de opleiding gedragen inhoud van het verbeterplan ten aanzien van het toetsen en beoordelen en het in samenhang met andere masteropleidingen uitvoeren van deze verbetering, geven het auditpanel vertrouwen dat de resultaten van de gepleegde (kwaliteits)interventies vanaf het studiejaar 2014-2015 ook zichtbaar zullen worden. Ook heeft de opleiding een protocol opgesteld ten behoeve van de archivering van de dossiers.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De hbo-masteropleiding MMS is in 2010 gestart. De (kwaliteits)cultuur van deze jonge opleiding wordt gekenmerkt door een informele sfeer met korte lijnen tussen de docenten en de studenten. Sinds de start van de opleiding in 2010 is zij zoekende geweest in termen van organisatorische inbedding en procesmatige zaken. Vanaf 2014 heeft de opleiding hierin een duidelijke koers uitgezet. De opleiding MMS valt per januari 2014, samen met enkele verwante hbo-masteropleidingen, onder een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het academiemanagement. Daarmee beoogt Saxion naast het in stand houden van de onderlinge samenwerking, ook de inhoudelijke en organisatorische verbindingen te versterken. In dezelfde periode zijn de lectoraten geïntegreerd in de academie. Deze organisatieontwikkeling maakte het voor Saxion mogelijk om in de onderwijsleeromgeving en in het toetsen en beoordeling aanzienlijke en tevens noodzakelijke verbeteringen door te voeren bij de masteropleidingen en dus ook bij de opleiding MMS. De opleiding is de afgelopen periode in een volgende ontwikkelingsfase gekomen, waarin zij de kwaliteit van het onderwijs meer structureel, cyclisch en systematisch is gaan borgen. Het auditpanel heeft hier tijdens de audit vertrouwenwekkende voorbeelden van gezien. Mede op basis van de verbeteringen die de opleiding in het studiejaar 2013-2014 doorvoerde, vindt het auditpanel dat de opleiding voldoet aan de basiskwaliteit. Het auditteam adviseert de NVAO derhalve de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

6. AANBEVELINGEN

Profilering

De opleiding kan haar onderscheidende profiel sterker uitdragen, niet alleen naar het werkveld, maar zeker ook naar het vakgebied. Er zijn landelijk ontwikkelingen gaande die er toe zouden kunnen leiden dat Musculoskeletaal als apart specialismen naast Sport en Manueel niet of minder erkend gaat worden. Het auditpanel beveelt de opleiding aan (samen met haar collega opleiding van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) nauwer contact te onderhouden met en zich nadrukkelijker te laten gelden in beroepsinhoudelijke verenigingen c.q. strategische gremia zoals het KNGF. Ook de nog in te stellen beroepenveldcommissie kan hier wellicht een rol in vervullen.

Internationale oriëntatie

Vooralsnog krijgt de doelstelling rondom internationalisering geen expliciete plaats in de eindkwalificaties van de opleiding MMS. Het auditpanel vindt het belangrijk dat de opleiding daar invulling aan geeft. Saxion is voornemens haar opleidingsprofiel te herzien, nadat de beroepsverenigingen NVMT en NVFS hun beroepsprofielen definitief hebben vastgesteld. Mocht in het ontwikkelingsproces geen aandacht zijn voor de doelstelling rond internationalisering, dan is het raadzaam dat de opleiding daar zelf invulling aan geeft.

Borging toetsen en beoordelen

Het auditpanel heeft er het volste vertrouwen in dat de opleiding haar plannen ten aanzien van het toetsen en beoordelen zal realiseren. Toch beveelt het de opleiding aan om in het studiejaar 2015-2016 de realisatie van het verbeterplan en de getroffen maatregelen ten aanzien van de beoordeling van de eindwerken te laten toetsen door de examencommissie en de toetscommissie conform het verbeterplan. Het panel wil bij dat laatste deel vooral aandacht voor een betere onderbouwing van het oordeel. Het panel heeft goede voorbeelden hiervan aangetroffen. Het beveelt de opleiding aan om door onderlinge afstemming en intervisie deze goede voorbeelden gemeengoed te laten worden. Daarnaast vindt het auditpanel het verstandig dat de opleiding, zoals zij dat van plan is, in het studiejaar 2014-2015 onaangekondigde checks uitvoert inzake de archivering.

Praktijkgericht onderzoek

De methodologische kwaliteit in het eindwerk *praktijkgericht onderzoek* was bij zo goed als alle studenten voor verbetering vatbaar. Het ging daarbij om de juiste formulering van onderzoeksvragen en de relevantie en consistentie tussen de onderzoeksvraag en de gekozen data-analyse. Het actief betrekken van de lector G&B bij de keuze van de onderwerpen voor de thesis is zinvol en het auditteam beveelt de opleiding aan de lector ook een rol te geven bij de beoordeling van dit aspect in het onderzoek dat de studenten uitvoeren. Het auditpanel vindt het raadzaam dat de opleiding haar ambitie 'meer studenten deel te laten nemen in longitudinale onderzoeksprojecten' waar maakt, zodat meer richting wordt gegeven aan (de inhoud van) de eindwerken.

BIJLAGE I   Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Saxion Hogeschool hbo-masteropleiding Musculoskeetaal deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de eindkwalificaties van de hbo-masteropleiding Musculoskeletaal van Saxion Hogeschool.

Rol	Competentie	Omschrijving
Specialist	1. Screenen	De Master stelt door middel van gerichte vragen, tests of andere diagnostische verrichtingen binnen een beperkte tijd vast of er bij een patiënt al dan niet sprake is van een binnen zijn competentiegebied vallend patroon van tekens en/of symptomen.
	2. Diagnostiseren	De Master brengt, op basis van een specifieke anamnese en diagnostische verrichtingen, het gezondheidsprobleem en beïnvloedende factoren op methodische wijze in kaart en relateert deze aan de hulpvraag van de cliënt. Vervolgens formuleert hij een diagnose en stelt in overleg met de patiënt een behandelplan op. De Master gebruikt hierbij de 'best available evidence' om de keuze van zijn onderzoekstechnieken te verantwoorden en evalueert zijn handelen kritisch.
	3. Therapeutisch handelen	De Master werkt samen met de cliënt en/of met groepen, waarbij hij therapeutische behandel- en trainingsvormen toepast. Hierbij richt hij zich op een optimaal herstel van het bewegend functioneren vanuit een biopsychosociaal perspectief. De Master gebruikt hierbij de 'best available evidence' om de keuze van zijn interventie te verantwoorden en evalueert zijn handelen kritisch. <i>Specifieke aanvulling voor de sportfysiotherapeut: De sportfysiotherapeut reageert adequaat op acute letsels of problemen in training of wedstrijdverband, waarbij hij tegelijk helder communiceert met andere professionals en belanghebbenden, zodat verantwoordelijkheden worden afgestemd.</i> <i>Specifieke aanvulling voor de manueel therapeut: De manueel therapeut maakt indien gewenst ook gebruik van manipulatieve technieken.</i>
	4. Professioneel samenwerken	De Master werkt intra-, inter- en multidisciplinair samen met beroepsbeoefenaars en andere betrokkenen in het kader van de zorgverlening voor de cliënt.
	5. Preventief handelen	De Master informeert, adviseert en begeleidt cliënten of groepen, in bewegingsactiviteiten gericht op gezondheidsbevorderend gedrag in het domein van het bewegend functioneren in relatie tot ADL, werk en/of sportactiviteiten. Het gaat om primaire, secundaire en/of tertiaire preventie.
Beroepsontwikkelaar	Wetenschappelijk onderbouwen van therapeutisch handelen	De Master onderbouwt aan de hand van 'best available evidence' zijn handelen. Daarbij kenmerkt de behandeling van de patiënt zich door de multiprofessionele benadering, waarbij de Master zijn handelen afstemt op bekende kennis en effecten van andere disciplines.
	7. Beroep innoveren (zie 8)	De Master draagt bij tot kwalitatieve verbetering binnen de snel veranderende context van het domein van de Master en ontwikkelt, profileert en creëert een maatschappelijke verankering van de beroepsuitoefening van deze beroepsgroep.
Rol Professioneel leider	8. Managen van innovatieprocessen (zie 7)	De Master vergroot de kwaliteit van de directe zorgverlening door initiatief te nemen tot en leiding te geven aan de voorbereiding, implementatie, evaluatie en borging van onderbouwde zorginnovaties binnen de eigen werksetting en een multidisciplinair team.
Rol Adviseur	9. Deskundigheid bevorderen (educatie)	De Master is in staat de deskundigheid van collega's binnen en buiten de eigen discipline te bevorderen, ten dienste van het verbeteren van de zorg voor de patiënt. Het doel van deze deskundigheidsbevordering is dat het bijdraagt aan het kwalitatief verhogen van de beroepsuitoefening van de betrokken collega's.
	10. Coachen van beroepsgenoten	De Master is in staat zijn collega beroepsgenoten en andere disciplines te coachen, ter vergroting van hun kennis en verbetering van hun beroepsmatig handelen. Hij heeft een leidende positie in intercollegiale kwaliteitszorg en is in staat beroepsgenoten te ondersteunen bij het nadenken over de beroepsuitoefening en het oplossen van problemen.

Rol	Competentie	Omschrijving
	11. Verlenen van consultatie (inclusief intervisie)	De Master is in staat adequaat advies te geven aan collega's of andere professionals, die vragen hebben over directe patiëntenzorg. De Master wordt vanuit zijn expertise geconsulteerd door collega's uit zijn eigen of aanpalende discipline. De Master is in staat als specialist en vraagbaak te fungeren op basis van brede expertise en het vertrouwen dat anderen aan hem toekennen.

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

In onderstaande figuur volgt een schematisch programmaoverzicht van het 'het 3-jarig reguliere traject' (zie Inleiding).

	Semester 1	Semester 2
1 ^e jaar	Specialist deel 1 Mobiliseren	Specialist deel 2 Trainen
	Research 1, onderzoek (pilot)	
2 ^e jaar	Specialist deel 3 Lumbaal, heup	Specialist deel 4 Midcervicaal, bovenste extremiteiten
	Research 2, onderzoek (thesis)	
	Innovatie	
3 ^e jaar	Specialist deel 5 Hoog cervicaal, thoracaal, orofaciaal	Specialist deel 6 Onderste extremiteiten
	Research 2, onderzoek (thesis)	
	Research 3, case study	
	Innovatie	
	Vrije keuze 1	Vrije keuze 2

Figuur 8 – Overzicht programma Saxion MMS (regulier traject)

In onderstaande figuur volgt een schematisch programmaoverzicht van het '3-jarig vrijstellingen traject' (zie Inleiding).

	Semester 1	Semester 2
1 ^e jaar	State of the art/ adviseur	Miniclinic
	Research 1, onderzoek (pilot)	
2 ^e jaar		Miniclinic
	Research 2, onderzoek (thesis)	
	Innovatie	
3 ^e jaar	Research 2, onderzoek (thesis)	
	Research 3, case study	
	Innovatie	Vrije keuze 2

Figuur 9 – Overzicht programma Saxion MMS (vrijstellingen traject)

In onderstaande figuur volgt een schematisch programmaoverzicht van het '2-jarig doorstroom traject' (zie Inleiding).

2 ^e jaar	Specialist deel 3 Lumbaal, heup	Specialist deel 4 Midcervicaal, bovenste extremiteiten
	Research 2, onderzoek (thesis)	
	Innovatie	
3 ^e jaar	Specialist deel 5 Hoog cervicaal, thoracaal, orofaciaal	Specialist deel 6 Onderste extremiteiten
	Research 2, onderzoek (thesis)	
	Research 3, case study	
	Innovatie	
	Vrije keuze 1	Vrije keuze 2

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-masteropleiding Musculoskeetaal – Saxion Hogeschool – 23 september 2014

Opleiding: Master Musculoskeetaal Saxion
 Variant: Deeltijd
 Locatie: M.H. Tromplaan 28, Enschede
 Datum: Dinsdag 23 september 2014

Tijd	Gesprekspartners	Aanduiding panelleden	Gespreksonderwerpen
08.15 – 08.30	<i>Inloop & ontvangst auditteam</i>	Betsie Koetsier/ Melvin van der Voet	
08.30 – 09.30	<i>Intern overleg auditteam</i>		
09.30 – 10.30	<i>Management Kennismaking MT en vaststellen agenda</i>	Rients Jorna Irene Rispens Stephan vd Voort Betsie Koetsier	Directeur AGZ Manager Paramedisch Manager Verpleegkunde Teammanager Masters&Experts
10.30 – 10.45	<i>Pauze</i>		Interne terugkoppeling
10.45 – 11.45	<i>Docenten Samenhangende onderwijsleeromgeving</i>	<u>Kernteam MMS</u> Erwin v Beek Frank Geerdink Gerard Koel Irene Faber Frans Verschuieren Frits Oosterveld Melvin vd Voet CD	<u>Moduulcoördinatoren+lector</u> Docent Sportfysiotherapie Docent Manueel Therapie Docent Manueel Therapie /Research Docent Research Docent Innovatie Lector/Docent Research Course Director en docent SF
11.45 – 12.30	<i>Examencommissie/toetscommissie</i>	Margreet Michel Suze Bombeld Marianne Six Dijkstra Ria Lohuis	Voorzitter Examencommissie Lid examencommissie Lid examen- en toetscommissie Lid toetscommissie
12.30 – 13.15	<i>Lunch auditteam</i>		Interne terugkoppeling

Tijd	Gesprekspartners	Aanduiding panelleden	Gespreksonderwerpen	
13.15 – 14.00	Rondleiding opleidingsspecifie ke voorzieningen ¹⁶	Praktijklokaal door Melvin vd Voet	Course Director	- Ook beschikbaar voor inzien materiaal
	Open spreekuur docenten/student en	-	-	
14.00 – 14.30	Lectoraat en Kenniskring	Frits Oosterveld Andre Bieleman Remko Soer Gerard Koel	Lector Ass. Lector A&G Ass. Lector Technologie Lid KK research projecten vanuit Netwerken Fysiotherapie	Interactie onderwijs en onderzoek met de speerpunten technologie en UAS
14.30 – 14.35	Pauze			Interne terugkoppeling
14.35 – 15.20	Studenten, o.a vanuit de opleidingscommis sie	Jurgen Snijder Maria Bartke Niels Buschhaus Rutger Schonewille	Student 3 ^{de} jaar+ OC io Student 2 ^{ste} jaar+ OC io Student 1 ^{de} jaar+ OC io Student 2 ^{de} jaar	kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid - aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten
15.20 – 15.45	Thema Musculoskeletaal	Melvin vd Voet Johan Bos Gerard Koel Louis Kupers Charlotte Groeneveld Harold Korenromp Jurgen Snijder Maria Bartke	Course director en docent Docent Sportfysiotherapie Docent Manueel Therapie Docent Fysiologie r. sport Alumni/werkveldvertegenw. Alumni/werkveldvertegenw. Student 3 ^{de} jaar Student 2 ^{de} jaar Student 2 ^{ste} jaar+ OC io	Kracht van de verbinding manueel met sport met ondersteuning van research (en technologie) weerspiegeld vanuit casuïstiek. Meerwaarde van combi in de praktijk (individueel en multidisciplinair) en consequenties voor docenten en materiaal
15.45 – 16.00	Pauze			Interne terugkoppeling

¹⁶ Op de dag van het locatiebezoek was het niet mogelijk om lessen te bezoeken, omdat de studenten op die dag geen lessen volgen.

Tijd	Gesprekspartners	Aanduiding panelleden	Gespreksonderwerpen	
16.00 – 16.45	Werkveldvertegenwoordiging / Alumni	Frank Zuidgeest Edwin Textor Jaap Dannenberg Charlotte Groeneveld Harold Korenrump	Praktijkeigenaar en Praktijkexamen Praktijkeigenaar en Praktijkexamen Manueel Therapeut met combi sport Alumni/Werkveldvertegenw. Alumni/werkveldvertegenw.	contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld – eigen inkleuring opleiding - stage en begeleiding – onderzoekscomponent – niveau <u>Gespreksonderwerpen</u> <u>Alumni:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
16.45 – 17.00	Auditteam			<u>Interne terugkoppeling</u> <u>pending issues</u> <u>Inzien materiaal</u>
17.00 – 17.15	Pending issues <i>(alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)</i>			
	Inzien materiaal			
17.15 – 18.00	Auditteam			<u>Interne terugkoppeling</u> <u>bepaling beoordeling</u>
18.00	Terugkoppeling			

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende (deeltijd) opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het panel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de (deeltijd) variant.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de basiskwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde standaarden voor basiskwaliteit.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding Musculoskeletaal
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties
- Schematisch programmaoverzicht
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
  - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docent(en) en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER
- Overzicht van het ingezette personeel
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
  - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal
- Overzichtslijst van *alle* afstudeerdossiers van de laatste twee jaar
- Overzicht van de contacten met het werkveld
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen
- Documentatie over student- en docenttevredenheid
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen en beoordelingen
- Handboeken en overig studiemateriaal

Het auditpanel heeft de volgende afstudeerdossiers bekeken¹⁷:

Aantal	Specialisatie ¹⁸	Studentnummer
1	Sport	145962
2	Manueel	145915
3	Sport	145897
4	Manueel	145902
5	Manueel	145958
6	Sport	145966
7	Manueel	146607
8	Manueel	145900
9	Manueel	302385
10	Manueel	108460
11	Manueel	33654
12	Manueel	109147
13	Sport	43742
14	Manueel	88486
15	Manueel	99109

¹⁷ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

¹⁸ Het merendeel van de afstudeerdossiers is afkomstig van studenten met de specialisatie Manueel. Dit is de reden dat het aantal afstudeerdossiers van Manueel in de selectie hoger is dan Sport. In de selectie zijn twee studenten opgenomen van het '3-jarig vrijstellingen traject'. De rest van de studenten volgde het '3-jarig regulier traject'.

BIJLAGE VI Overzicht auditpanel

Samenstelling, expertise en korte functiebeschrijvingen (cv's) van voorzitter, leden en secretaris.

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - studentzaken
drs. R.B. van der Herberg voorzitter	X					
dr. A. Pool-Goudzwaard deskundige		X	X	X	X	
D. Spanjersberg deskundige		X	X	X	X	
R. Dahlmans studentlid						X
I.M. Gies Broesterhuizen secretaris	X					

Korte functiebeschrijvingen
Dhr. drs. Van der Herberg is partner bij Hobéon en heeft ruime ervaring met audits voortgezet en hoger onderwijs en als schoolleider van een grote onderwijsorganisatie.
Mevr. dr. Pool-Goudzwaard is voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Manuele Therapie en parttime werkzaam als universitair docent en wetenschappelijk onderzoeker bij de faculteit der bewegingswetenschappen aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Daarnaast is zij parttime werkzaam in de kliniek als manueel therapeut en psycholoog.
Dhr. Spanjersberg is afgestudeerd als fysiotherapeut. Vanaf 1977 was hij werkzaam als fysiotherapeut bij een groot aantal organisaties waaronder NOC*NSF. Hij is praktijkhouder van een aantal fysiotherapie-vestigingen in Nederland en programmaleider bij de Master Sportfysiotherapie van Hogeschool Rotterdam.
Mevr. Dahlmans is sinds 2011 student van de hbo-masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie en tevens lid van de opleidingscommissie bij de Hogeschool van Arnhem Nijmegen. Zij is daarnaast werkzaam als sportfysiotherapeut in een eerstelijns praktijk in Gennepe.
Mevr. Gies Broesterhuizen is NVAO gecertificeerd secretaris d.d. november 2010

Op 26 mei 2014 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de hbo-masteropleiding Musculoskeletaal van Saxion Hogeschool, onder nummer 002967.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van de NVAO. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling -anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het Evaluatiebureau-, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl